

NEĮGALIŲJŲ REIKALŲ TARYBOS NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022 m. vasario 8 d. Nr. T-1

Vilnius

Neįgaliųjų reikalų Tarybos (toliau – Taryba) posėdis vyko 2022-02-08 nuo 15 val iki 17 val. 30 min. nuotoliniu būdu naudojantis elektronine prieiga „Teams“ platformoje. Posėdžio metu buvo daromas jė garso įrašas.

Tarybos pirmininkės Socialinės apsaugos ir darbo ministrės Monikos Navickienės pavedimu posėdžiui pirmininkavo jos pavaduotoja Taryboje, Lietuvos žmonių su negalia sąjungos prezidentė Rasa Kavaliauskaitė, posėdį moderavo - Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė Justina Jakštienė.

Posėdžio sekretorė - Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos referentė Raminta Motiejūnaitė.

Posėdyje dalyvavo šie Tarybos nariai:

Rasa Kavaliauskaitė - Lietuvos žmonių su negalia sąjungos prezidentė,

Agnė Vaiciukevičiūtė - Susisiekimo viceministrė,

Albinas Vilčinskas – Kultūros viceministras,

Darius Kvedaravičius – Aplinkos viceministras,

Vaida Budzevičienė – Prezidento patarėja;

Živilė Gudlevičienė – Ministro Pirmininko patarėja;

Vaidotas Nikžentaitis – Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos vadovas,

Audronė Vareikytė – Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja socialiniais klausimais,

Jolanta Navickaitė – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento direktorė,

Odeta Vitkūnienė – Sveikatos apsaugos ministerijos Asmens sveikatos departamento direktorė,

Irma Juodienė – Lietuvos asociacijos „Gyvastis“ atstovė,

Kristina Košel-Patil – Lietuvos autizmo asociacijos „Lietaus vaikai“ valdybos pirmininkė,

Paulius Kalvelis – Lietuvos paralimpinio komiteto generalinis sekretorius,

Tomas Urban – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento direktorius,

Ramunė Lebedytė-Undzėnienė – Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos Tarybos narė,

Egidijus Grigonis – Lietuvos paraplegikų asociacijos atstovas,

Rima Sitavičienė - Lietuvos šeimų, auginančių kurčius ir neprigirdinčius vaikus, bendrijos

PAGAVA vadovė,

Rita Rekašiūtė Balsienė – Vilniaus universiteto organizacijos vystymo ir bendruomenės reikalų pro rektorė.

Kitų posėdžio dalyvių ir stebėtojų sąrašas pridedamas.

Darbotvarkė:

1. Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo pakeitimai, siekiant užtikrinti socialinių garantijų gavimą asmenims, kuriems sukako 18 metų ir turintiems ypatingai sunkią negalią, bei šiais asmenimis besirūpinantiems artimiesiems.
2. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos už 2020 metus pristatymas.
3. Asmenų su negalia užimtumo modelis.
4. Pasirengimas kitam Neįgaliųjų reikalų tarybos posėdžiui.

Bendru sutarimu posėdžio darbotvarkei pritarta.

SVARSTYTA: 1. Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo pakeitimai, siekiant užtikrinti socialinių garantijų gavimą asmenims, kuriems sukako 18 metų ir turintiems ypatingai sunkią negalią, bei šiais asmenimis besirūpinantiems artimiesiems. Pristatė Daiva Zabarauskienė, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tikslinės pagalbos skyriaus vedėja. Skaidrės pridedamos. **DISKUSIJA:** diskusija vyko dėl numatytos įstatymų pakeitimo projektuose tikslinės grupės – vaikai, sulaukę pilnametystės ir turintys ypatingai sunkią protinę negalią, praplėtimo. Buvo siūloma projekte numatytą laikinai laikotarpį prailginti iki 36 mėnesių, Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos direktoriaus skiriamą laikinąjį pilnametystės sulaukusio su ypatingai sunkia protine negalia neįgaliojo aprūpintoją skirti ir net tik ypatingai sunkią protinę negalią turintiems vaikams, bet ir kitiems su lengvesnėmis protinėmis negaliomis, ar turintiems mišrius raidos sutrikimus, arba visiems su sunkia protine negalia, kuriems nustatyta slauga, o taip pat ir intelekto negalią turintiems vaikams, taip pat siūlyta ir patyrusiems sunkias traumas, netekimus vaikams. Tokiu būdu būtų palengvintas gyvenimas platesniam tėvų, rūpintojų ratui, nes tokių vaikų globos, priežiūros mastas, sunkumai realiame gyvenime praktiškai yra vienodi ir nesudaro skirtumų, priklausomų nuo protinės negalios sunkumo lygio.

NUTARTA 1.: Iš esmės pritariti pristatytam projektui bei siūlyti SADM teikti jį oficialiam derinimui. Nutarta įpareigoti darbo grupę išsigrąžinti, suderinti tikslinės grupės pločio rėmus iki š.m. kovo 7 d. darbo grupės posėdžio.

SVARSTYTA: 2. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos už 2020 metus pristatymas. Pristatė dr. D. Pūras, JT Specialusis pranešėjas teisei į fizinę ir psichikos sveikatą. Pristatymo skaidrės pridedamos.

DISKUSIJA: diskusija vyko dėl ministerijoms pateiktų rekomendacijų ir jų [rekomendacijų] nuoseklaus perkėlimo į pažangos plėtros programų rengiamas priemones. Ministerijų kompetencijos rekomendacijų lygmeniu persipina, nei viena iš jų nėra pajėgi viena, atskirai, įgyvendinti rekomendacijas, todėl labai svarbu užtikrinti, jog jos bendradarbiautų įgyvendindamos rekomendacijas. Taip pat buvo diskutuojama, kad yra labai svarbu išsiaiškinti, su kokiais sunkumais, problemomis susiduria ar susidurtų ministerijos, įgyvendindamos rekomendacijas, suteikti joms reikalingą pagalbą, ekspertus, skatinti bendradarbiauti su kitomis valstybinėmis institucijomis, kurti tarpinstitucines ekspertų darbo grupes rekomendacijų realizavimui, priemonių suformavimui.

NUTARTA 2.: Pavesti NRD pateikti stebėsenos rekomendacijas institucijoms, atsakingoms už skirtingų konvencijos straipsnių įgyvendinimą, vykdyti šių rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną, organizuoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, metų gale pristatyti stebėsenos rezultatus.

SVARSTYTA: 3. Asmenų su negalia užimtumo skatinimo modelio formavimas. Pristatė Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė Justina Jakštienė. Pristatymo skaidrės pridedamos.

DISKUSIJA: diskusijos vyko dėl numatomų teisės aktų paketo asmenų su negalia užimtumo srityje pakeitimų. Iškeltas klausimas, kaip reiktų bendradarbiauti su savivaldybėmis, kad numatomos užimtumo priemonės ir paslaugos efektyviai pasiektų neįgaluosius realiame gyvenime ir galėtų būti išsemtos, jomis būtų pilnai pasinaudota. Buvo iškeltas poreikis labiau viešinti visų pokyčių /reformos neįgaliųjų užimtumo srityje informaciją, kuri turi būti prieinama visoms žmonių su negalia grupėms, priklausančioms skirtingoms negalios tipams, pavyzdžiui kurtiesiems gestų kalba. Taip pat diskutuota dėl socialinių įmonių mažėjimo proceso, socialinių įmonių įstatymo naikinimo ir jų veiklą reglamentuojančių teisės nuostatų perkėlimo į rengiamą Užimtumo įstatymą. Taip pat išreikštas būtinumas atlikti pokyčių /reformos neįgaliųjų užimtumo modelyje ekonominę kaštų naudą analizę. Buvo akcentuoti papildomo finansavimo, nepanaudotų socialinių įmonių lėšų apjungimo kartu su kitomis valstybinio biudžeto lėšomis poreikiai, socialinių įmonių rezervuotos teisės viešuosiuose pirkimuose naikinimas. Numatytas bendradarbiavimas su Helsinkio Institutu, kuris specializuojasi

žmonių su negalia užimtumo skatinimo srityje, kad būtų maksimaliai išnaudojamos visos projekte numatytos priemonės neįgaliųjų užimtumui didinti. Svarstytinas galimai diskriminuojančio pobūdžio nedarbo draudimo laikotarpio nustatymo asmenims su negalia naikinimo poreikis. Taip pat pastebėta, kad neįgaliųjų neskatina įsidarbinti ir dėl gaunamų nedidelių šalpos išmokų, kurios prarandamos įsidarbinus.

NUTARTA 3.: Iš esmės pritarti pristatytam užimtumo modeliui bei siūlyti SADM parengtus teisės aktus teikti oficialiam derinimui.

SVARSTYTA: 4. Pasirengimas kitam Tarybos posėdžiui

Posėdį moderuojanti viceministrė Justina Jakštienė nurodė, jog ministerijos rengia savo plėtros programas, todėl kitų posėdžių metu reikėtų jas pristatyti per negalios gerovės prizmę. Kito posėdžio svarstyti klausimai:

1. ŠMSM plėtros programos ir priemonės įtraukiamam ikimokykliniam, bendrajam, profesiniam vaikų su negalia ugdymui pristatymas.

2. Metodų, įgalinančių žmonių su negalia teises ginančių organizacijų įsitraukimo į valstybinį strateginį planavimą ir priemonių kūrimo procesą žmonių su negalia klausimais, aptarimas.

3. Smurtą patiriančių moterų su negalia problemos, galimos pagalbos joms teikimo būdai.

Posėdis planuojamas kovo mėn.

Neįgaliųjų reikalų Tarybos pirmininkės pavaduotoja

Rasa Kavaliauskaitė

Sekretorė

Raminta Motiejūnaitė

Priedas prie 2022-02-08 Tarybos posėdžio protokolo

Kiti posėdžio dalyviai ir stebėtojai:

Justina Jakštienė - Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė,
Lauryna Filatovaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministrės patarėja,
Jurgita Varžgalytė Tiažkijienė - Socialinės apsaugos ir darbo ministrės patarėja,
Daiva Zabarauskienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tikslinės pagalbos skyriaus vedėja,
Virginija Kukliauskienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos referentė,
Egle Čaplikienė – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorė,
Rasa Balaišienė – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Administravimo ir išteklių valdymo skyriaus vedėja,
Lina Gulbinė – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Programų stebėsenos ir kontrolės skyriaus vedėja,
Neringa Česnulaitė – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Programų stebėsenos ir kontrolės skyriaus vyriausioji specialistė,
Emilija Jankauskaitė – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Programų stebėsenos ir kontrolės skyriaus vyriausioji specialistė,
Jolanta Mikulėnienė – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Programų koordinavimo ir įgyvendinimo skyriaus vedėja,
Jolita Karvelienė – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Programų koordinavimo ir įgyvendinimo skyriaus vyriausioji specialistė,
Raminta Motiejūnaitė - Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos referentė;
Milda Kristina Mennea – Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyresnioji patarėja,
Monika Ošmianskienė – Seimo narė,
Vytautė Polujanskienė – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorė;
Simona Aginskaitė – LNF komunikacijos projektų vadovė,
Simona Gaidytė - Lietuvos žmogaus teisių centro projektų vadovė,
Simona Kunigonytė - Dirbančių neįgaliųjų asociacijos (DNA) atstovė,
Vilija Juškienė – Techninės pagalbos negaliesiems centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus pavaduotoja,
Nemunas Abukauskas – Susisiekimo ministerijos vyriausiasis specialistas darnaus judumo klausimais,
Juozas Bernatavičius - Lietuvos paraplegikų asociacijos vadovas,
Artūras Kuprijanas – Susisiekimo ministerijos Ateities susisiekimo politikos grupės vyriausiasis specialistas,
Henrika Varnienė – Lietuvos negalios organizacijų forumo administracijos direktorė.